

ELŐSZÓ

Rákóczy Zsuzsanna

A Magyar Kommunikációtudományi Társaság „Nyilvánosságok – Részvétel, hozzáférés, társadalmi megosztottság” címmel 2019. január 19-én a budapesti Metropolitan Egyetemen konferenciát rendezett a kortárs differenciált nyilvánosság több szempontú vizsgálata, valamint a nyilvánosság szerkezetének átalakulása és a társadalmi rétegződés közötti összefüggés elemzése céljából.

Mint a konferencia meghívójában is megfogalmazódott, a mediális környezet folyamatos átalakulása a társadalmi nyilvánosság eddig használt modelljeinek újragondolását igényli, hiszen a korábbi kategóriák és teóriák már nem tudják teljes mértékig leírni a differenciált nyilvánosság működését. Számos, a nyilvánosság elméletéhez kapcsolódó korábbi fogalom át-gondolására van szükség: mit jelent ma a közérdek? hogyan működik a közügyek megvitatása a sokféle nyilvánosság tereiben? betölti-e a nyilvánosság a társadalmi kontroll szerepét? hogyan alakulnak a csoportvélemények és a szociális identitások az internetes kommunikációban?

A társadalomtudományi gondolkodás egyik meghatározó metaelmélete évtizedek óta Jürgen Habermas nyilvánosságértelmezése, annak ellenére, hogy felfogását számos kritika érte, és maga Habermas is több elemében újraértelmezte korábbi teóriáját. Az átértelmezésre azért volt szükség, mert a magánszféra és a közélet szembeállítására épülő nyilvánosság-felfogástól eltérően e két szféra között elmosódtak a határok, a közösségi médiumok elterjedésével pedig az intim nyilvánosság egyre nagyobb teret nyert, alapvetően átírva a nyilvánosság hagyományos közéleti témaköreit. Szükségessé vált az aktív és passzív részvétel megkülönböztetése is, s úgy látszik, a nyilvánosság korábbi kritikai funkciója is vesztett erejéből. A web 2.0 felületei demokratizálták, de egyúttal a számtalan fragmentált szféra szűkítette is az egyének nyilvánosságban való részvételét. A web 3.0 felületek pedig további változásokat is indukáltak, amelyek szintén hatással voltak a nyilvánosság alakulására. A társadalmi nyilvánosság sokfélesége és a véleménynyilvánítás újfajta lehetőségei nem választhatók el a társadalmi szegmentálódástól akár vidék/főváros, akár politikai meggyőződés, akár egyéb különbségképző tényező szempontjából tekintünk e jelenségre.

A meghirdetett programot nagy érdeklődés övezte. Három plenáris előadást követően két párhuzamos szekcióban összesen huszonhat előadó számára nyílt lehetőség, hogy közös gondolkodásra hívja a hallgatóságot.

A Társaságnak már a konferencia meghirdetésétől szándékában állt írásos formában szélesebb körű nyilvánosságot biztosítani az előadásoknak. Ennek az elhatározásnak az eredményét tartja most virtuálisan kezében az olvasó: tizennégy előadás írott, szakmailag lektorált változatát. A *Jel-Kép* különszámával a szervezők, szerzők és szerkesztők annak a szakmai kihívásnak igyekeznek eleget tenni, amelyet a mediális környezet megállíthatatlan átalakulása, egyúttal a társadalmi nyilvánosság már ismert modelljeinek újragondolása jelent.

Kedves Olvasó! Legyen Ön is részese a folyamatnak, és ossza meg környezetében az itt olvasott tanulmányokat, mind nagyobb nyilvánosságát biztosítva így a témának!